

Absolventská práce

Sledování srážek a teploty

Autor práce: Petra Knapová

Nová Paka 2014

Vedoucí ročníkové práce: Mgr. Josef Horák

Předmět: Fyzika

Školní rok: 2013 - 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem ročníkovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a materiálů. Všechny použité zdroje jsem citovala. Souhlasím s tím, aby má ročníková práce byla k dispozici zájemcům o její studium.

V Nové Pace dne 8. 6. 2014

Petra Knapová

Obsah

Úvod	- 4 -
1. Srážky	- 5 -
1.1. Druhy srážek:.....	- 5 -
1.2. Srážky se třídí dle:	Chyba! Záložka není definována.
1.3. Při pozorování a měření srážek se určuje:	Chyba! Záložka není definována.
2. Teplota a její měření	- 6 -
3. Mraky	- 9 -
3.1. Nízké mraky	- 9 -
3.2. Mraky střední výšky	- 9 -
3.3. Mraky velké výšky	- 10 -
4. Měření a sledování.....	- 11 -
5. Závěr.....	- 24 -
Seznam zdrojů.....	- 26 -

Úvod

Většina lidské populace v dnešní době sleduje teplotu a stav srážek prostřednictvím televize, internetu nebo je čte v novinách. Hlavním důvodem, který je k tomu vede, je plánování činností jak v pracovním, tak i v osobním životě. V dřívějších dobách, kdy lidé neměli televize ani moderní vybavení, sledovali stav počasí podle přírody, například to, jestli bude pršet, lidé odhadovali podle výšky letu ptactva (vlaštovek).

1. Srážky

Srážky jsou vodní kapky nebo ledové částice vzniklé následkem srážení nebo přeměnou skupenství plynného na vodní páry v ovzduší. Srážky se vytvářejí v mracích. Aby mohla vzniknout jedna dešťová kapka průměrné velikosti, musí se spojit milion malinkých kapiček. Dešťová kapka má tvar podle toho, jak je velká. Nejmenší kapky jsou kulaté a čím jsou větší, tím více se zplošťují.

1.1. Druhy srážek:

- **Mrholení-** velmi malinké kapky, které zanechají velmi málo vody na zemi
- **Drobný déšť-** na zemi zůstane méně jak 25 mm vody
- **Mírný déšť** – zanechá 25-76 mm vody
- **Silný déšť** – více jak 76 mm vody

1.2. Třídění srážek

- **Skupenství** - srážky kapalné, tuhé a smíšené
- **Původ** - srážky padající a usazené
- **Délka výskytu** - srážky trvalé, občasné a přeháňky

1.3. Hodnoty určované při pozorování a měření srážek

- Tvar srážek
- Množství - množství vody spadlé na vodorovnou plochu v daném místě za určitý časový interval. Vyjadřuje se výškou vodního sloupce v mm (1 mm srážek odpovídá 1 litru vody spadlé na plochu 1 m²). K určování množství srážek se používá srážkoměr (Obrázek 1)
- Doba trvání srážek
- Intenzita srážek

Obrázek 1: Srážkoměr

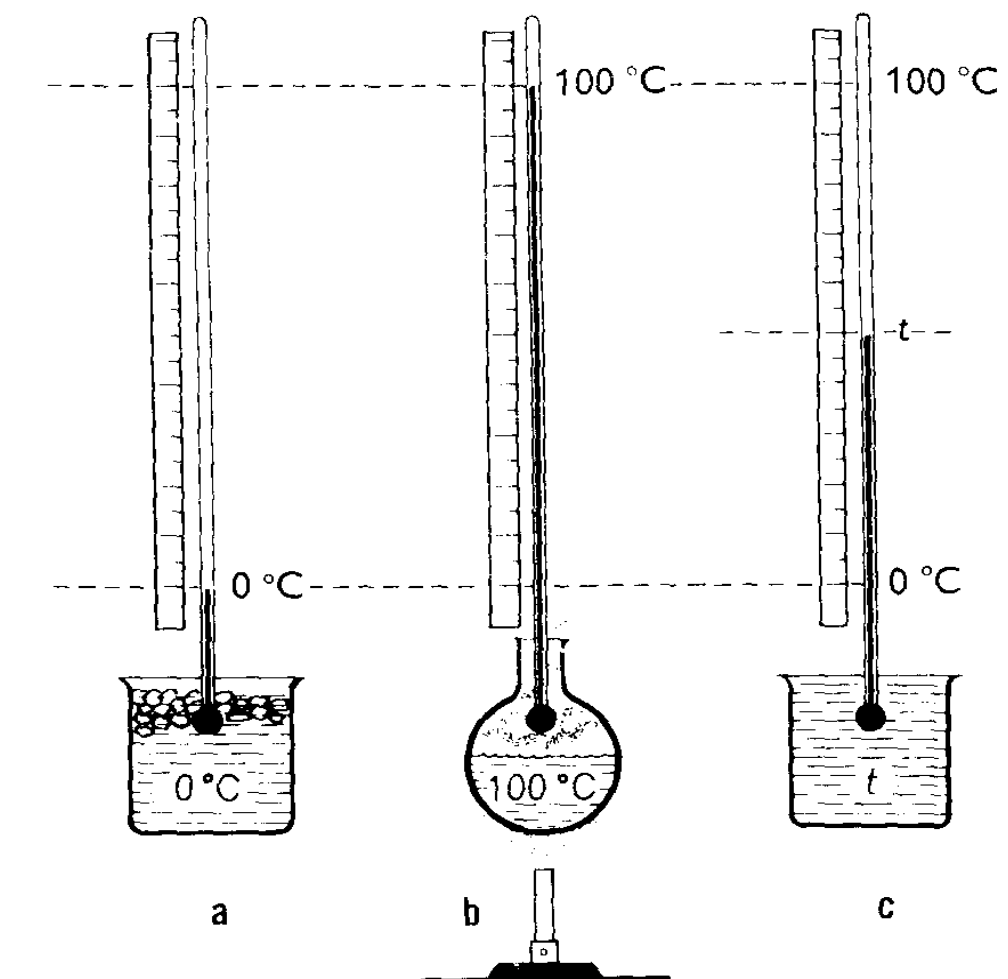

2. Teplota a její měření

K měření teploty používáme těleso, které nazýváme teploměr. Každý teploměr má svojí stupnici. U nás, jak už víme, používáme teploměry s Celsiovou stupnicí, kterou značíme malé t . K sestavení stupnice se volí dva typy základního rovnovážného stavu a to:

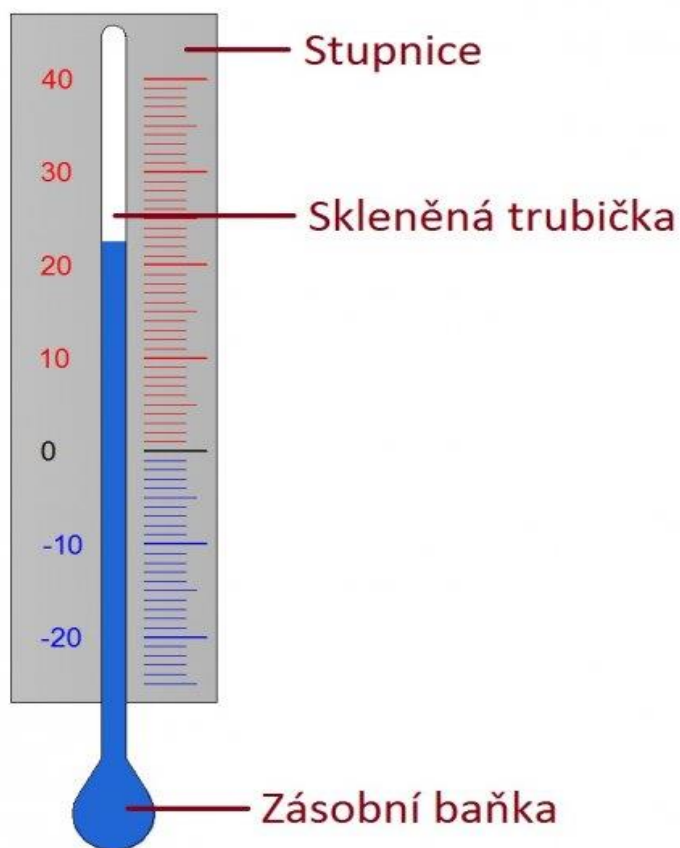
- a) Rovnovážený stav chemicky čisté vody a jejího ledu za normálního tlaku, což je $1,01325 \cdot 10^5$ Pa a tomu se rovná teplota $t_0=0^\circ\text{C}$
- b) Rovnovážený stav chemicky čisté vody a její syté páry při varu za normálního tlaku a k tomu přiřazujeme teplotu $t_{100}=100^\circ\text{C}$

Obrázek 2:

Další teploměr, který můžeme využít k měření teploty je teploměr kapalinový. Teploměr je tvořen uzavřenou skleněnou trubičkou s baňkou ve spodní části a papírovou nebo plastovou stupnicí (Obrázek 3).

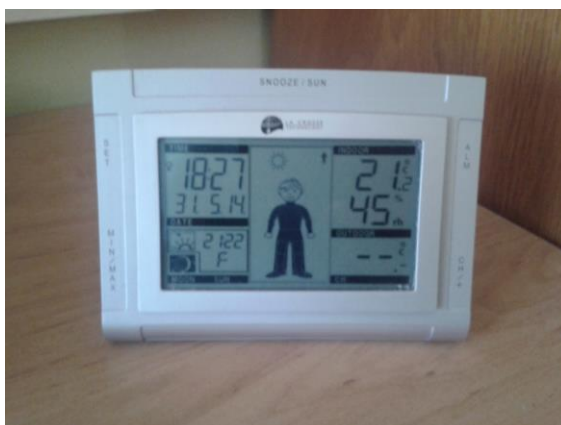
Obrázek 3: Kapalinový teploměr

Zdroj: Fyzika v praxi - <http://fyzikavpraxi.g6.cz/main.php?p=clanek&id=59>

V mé ročníkové práci byl používán digitální teploměr (Obrázek 4).

Obrázek 4: Můj digitální teploměr

3. Mraky

Mraky vznikají, když vodní pára stoupá vzhůru z moří, oceánů, jezer a jiných vod. Jsou složeny nejen z páry, ale také z miliard malinkých kapiček vody a ledových krystalků s průměrem 0,02 mm, díky kterým je vzdušná vlhkost pozorovatelná. Aby se mohl vytvořit mrak, musí se vlhký vzduch ochladit až na teplotu, při které vodní pára zkondenzuje neboli zkapalní.

3.1. Nízké mraky

Nepřekračují výšku 2000 m. Do této skupiny řadíme druh mraků Straty (Obrázek 5), což jsou šedé a nízké mraky podobné mlze. Přinášejí mrholení.

Obrázek 5: Stratus

3.2. Mraky střední výšky

Jejich výška je 2000 až 6000 m. Sem se řadí druhy Altokumuly (Obrázek 6), houfy malých mraků pravidelně uspořádaných a Altostraty (Obrázek 7), tmavé vrstvy s různou hmotností, které můžou přinést srážky.

Obrázek 6: Altokumulus

Obrázek 7: Altostratus

3.3. Mraky velké výšky

Tyto mraky jsou vysoko nad 6000 m. Zařazujeme sem Cirry (Obrázek 8), což jsou nejběžnější výškové mraky. Dále sem řadíme Cirokumuly (Obrázek 9), ty jsou

složeny z malých zrnitých hmot a Cirrostraty (Obrázek 10), které pokrývají největší část oblohy a vytvářejí okolo slunce kruhy.

Obrázek 8: Cirus

Obrázek 9: Cirokumulus

4. Měření a sledování

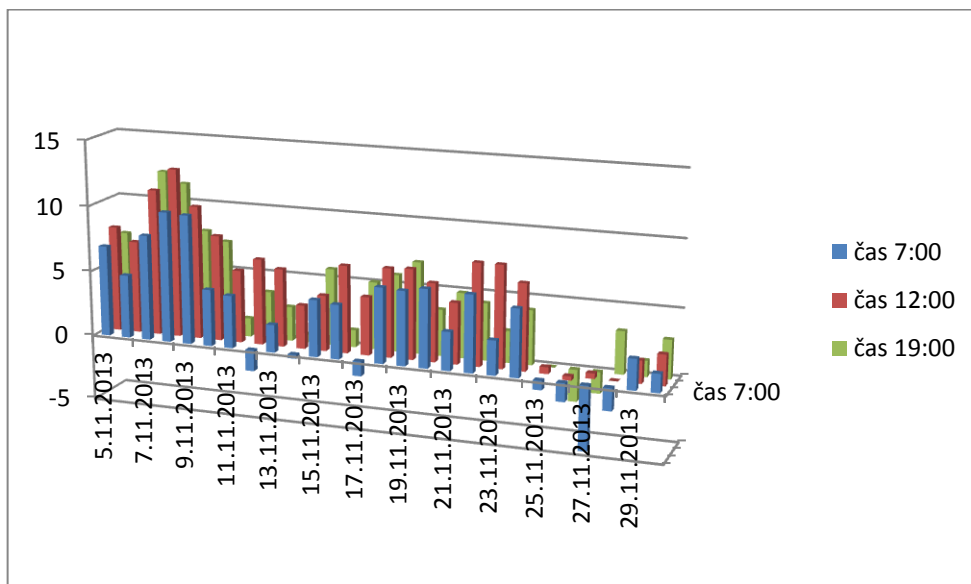
Úkolem mé absolventské práce bylo měření srážek a sledování teploty. Sledování teploty jsem zahájila 5.11.2013. Každý den jsem odečítala teploty ve

stanovenou dobu. Tato doba byla v 7h, ve 12h a v 19h, aby moje práce byla zajímavější, poprosila jsem moji babičku, aby sledovala ve stejném časovém rozmezí teploty v jejím bydlišti - v Hradci Králové, které je od Nové Paky vzdáleno přibližně 50 km.

Toto hodnocení jsem zaznamenávala do dvou deníků a poté jsem teploty zpracovala do grafů. Měření jsem ukončila 30. 4. 2014.

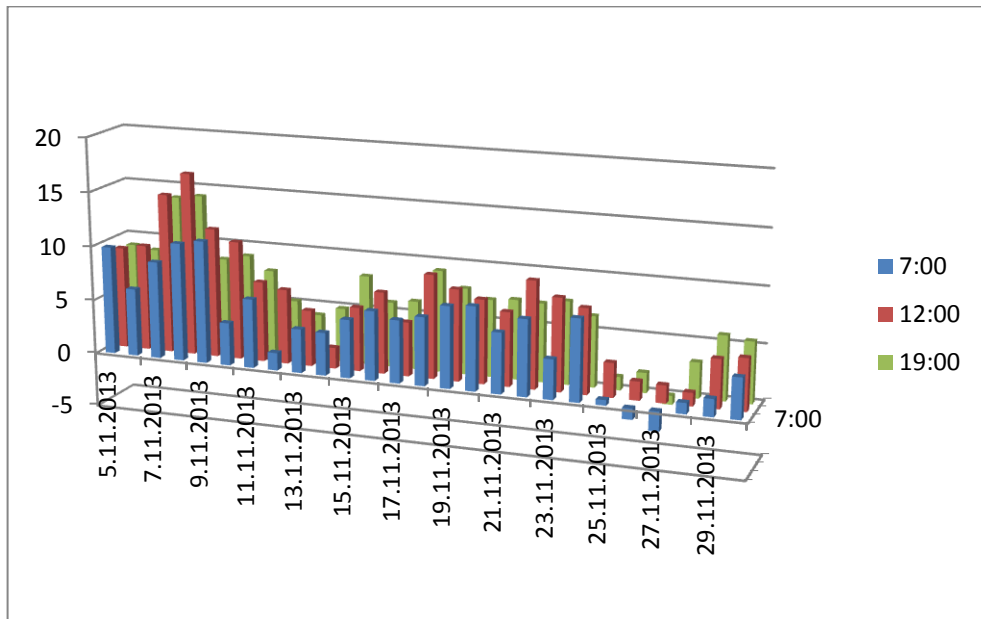
V grafu 1 můžeme vidět, že v tomto měsíci bylo nejtepleji 8.11.2013 a to 12 °C a nejchladněji 27.11.2013 a to -4,9 °C.

Graf 1: Sledování teplot listopad 2013 Nová Paka

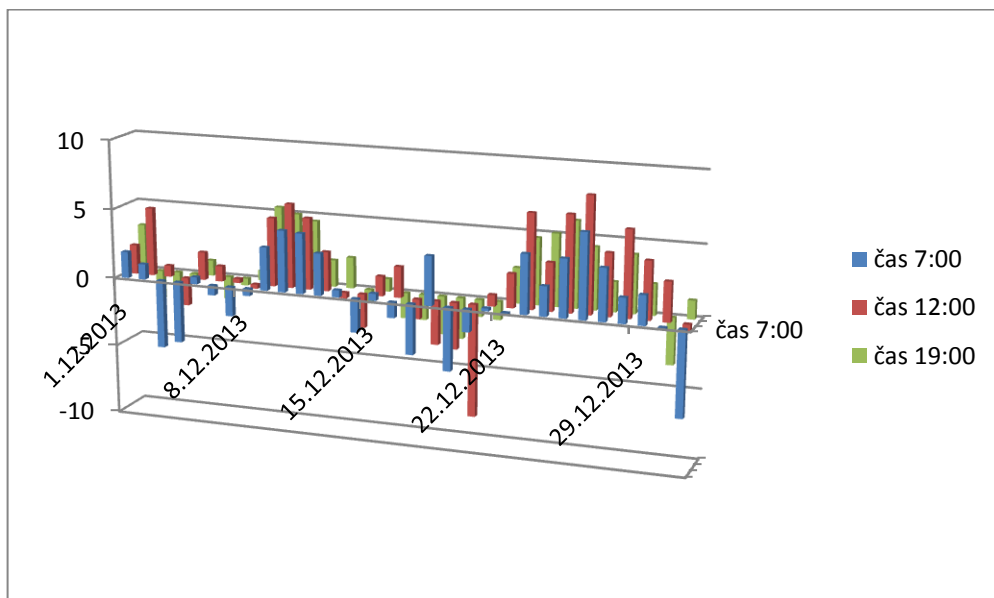
V grafu 2 lze vyzorovat, že nejteplejší den v Hradci Králové v listopadu bylo osmého a to 16,7 °C a nejchladněji 27. a to -1,8°C.

Graf 2: Sledování teplot listopad 2013 Hradec Králové

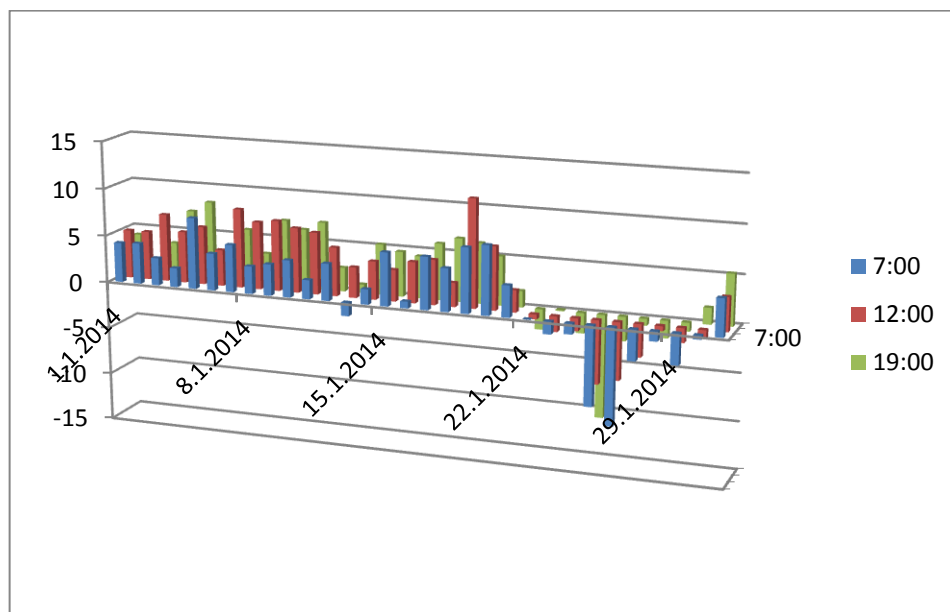
Nejteplejším dnem v Nové Pace v měsíci prosinci, jak můžeme vidět v grafu 3, byl 26. den a to 8,2°C a nejchladněji bylo 21. A to teplota klesla až na -8°C.

Graf 3: Sledování teplot prosinec 2013 Nová Paka

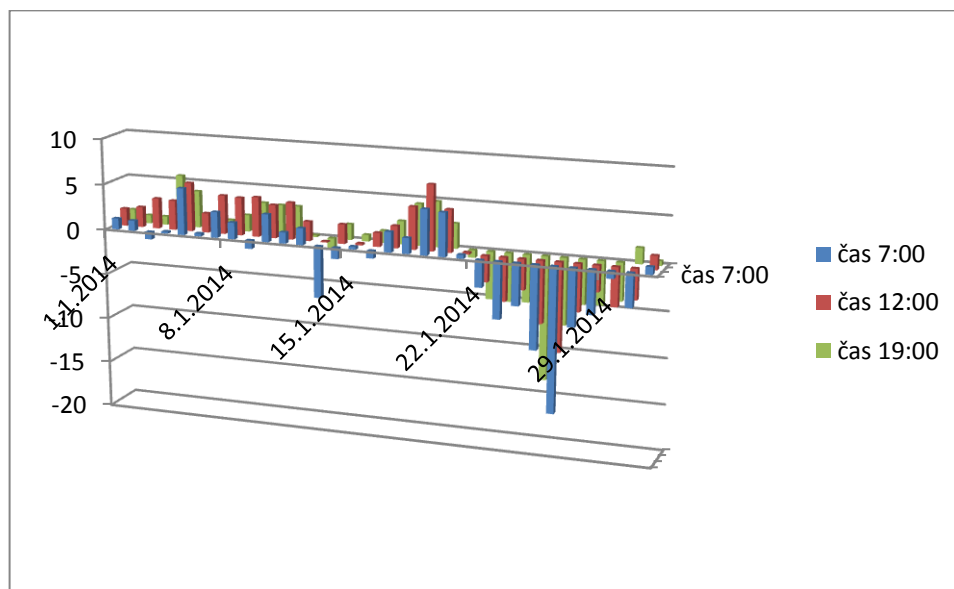
V grafu 4 vidíme, že v lednu v Hradci Králové babička zaznamenala nejvíce nízkých teplot. Nejtepleji bylo 19. a to pouhých 11,3°C ale nejchladněji bylo -10,1°C.

Graf 4: Sledování teplot leden 2014 Hradec Králové

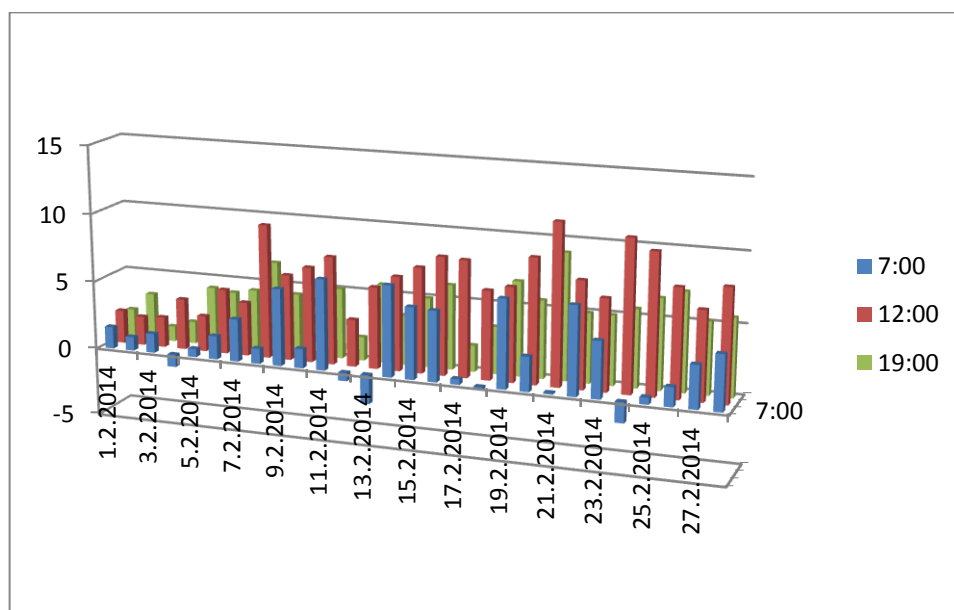
V Nové Pace, stejně jako u Hradce jsem zaznamenala nejvíce nízkých teplot. Nejteplejším dnem bylo 5. ledna a to 5,1°C a nejchladněji spadla rtuť v teploměru až na -15,6°C jak vidíme v grafu 5.

Graf 5: Sledování teplot leden 2014 Nová Paka

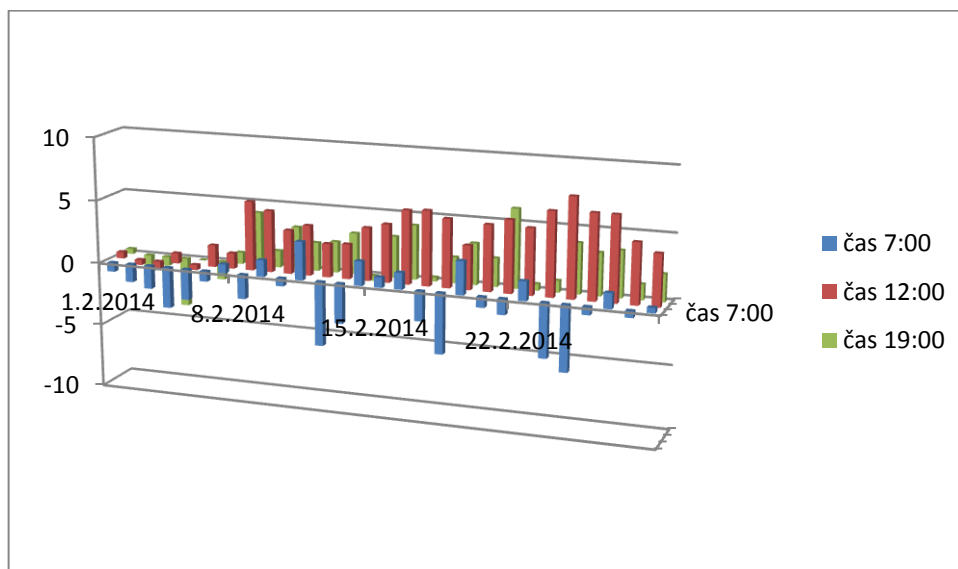
V únoru v Hradci byl nejteplejší den 21., jak je názorně vidět v grafu 6 , a to 11,6°C a nejchladněji bylo -2,1°C.

Graf 6: Sledování teplot únor 2014 Hradec Králové

Graf 7 znázorňuje, že nejtepleji bylo v únoru v Nové Pace 24. v poledne a to 7,7°C ale tenhle den byl i zároveň nejchladnější a to ráno v sedm hodin bylo -5,1°C.

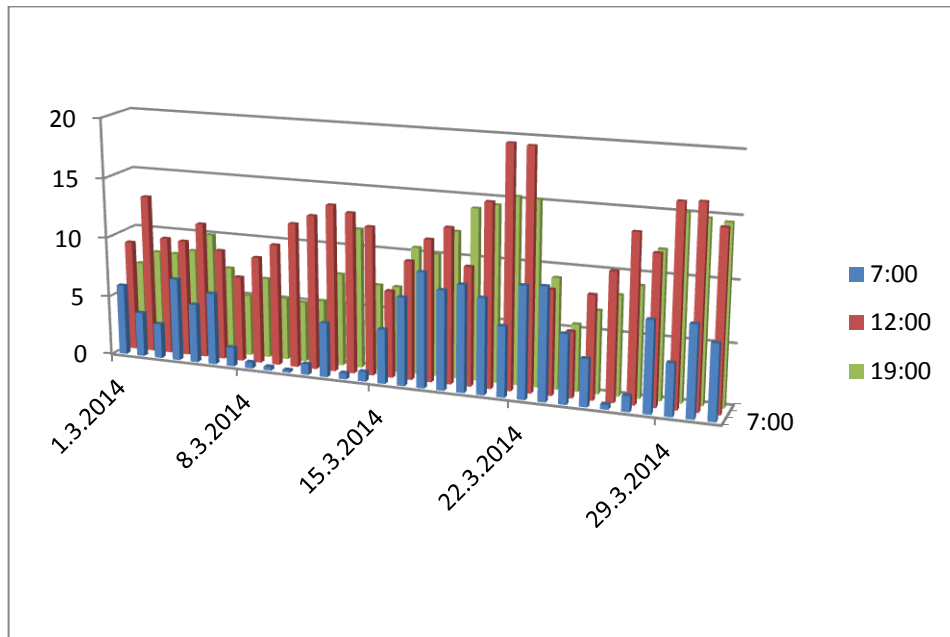
Graf 7: Sledování teplot únor 2014 Nová Paka

V grafu 8 vidíme, že březnu v Hradci Králové moje babička zaznamenala nejvíce výškových teplot. Nejteplejší den zaznamenala 21. a to 19,8°C a teploty tento měsíc ani neklesly pod nulu a nejstudenější den byl 10. den a to 0,2°C.

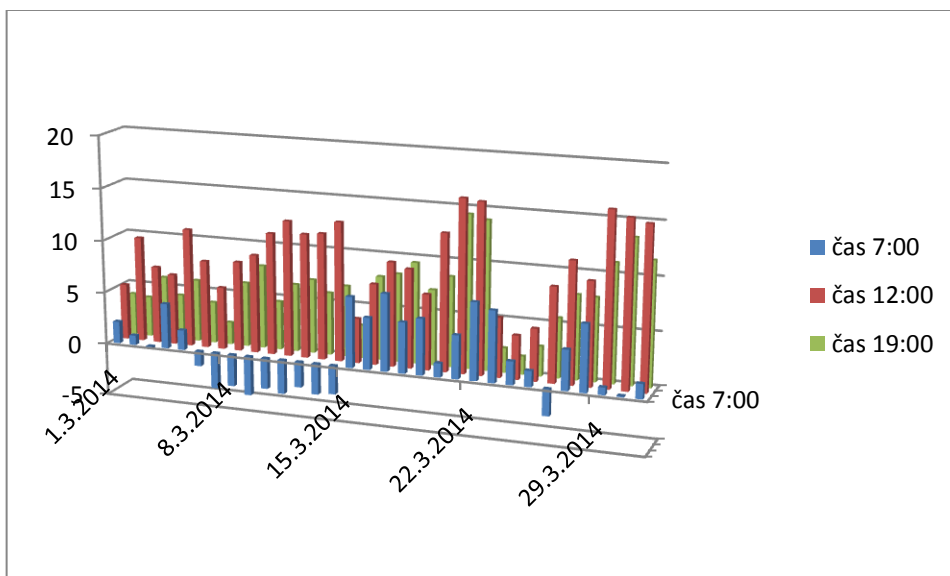

Graf 8: Sledování teplot březen 2014 Hradec Králové

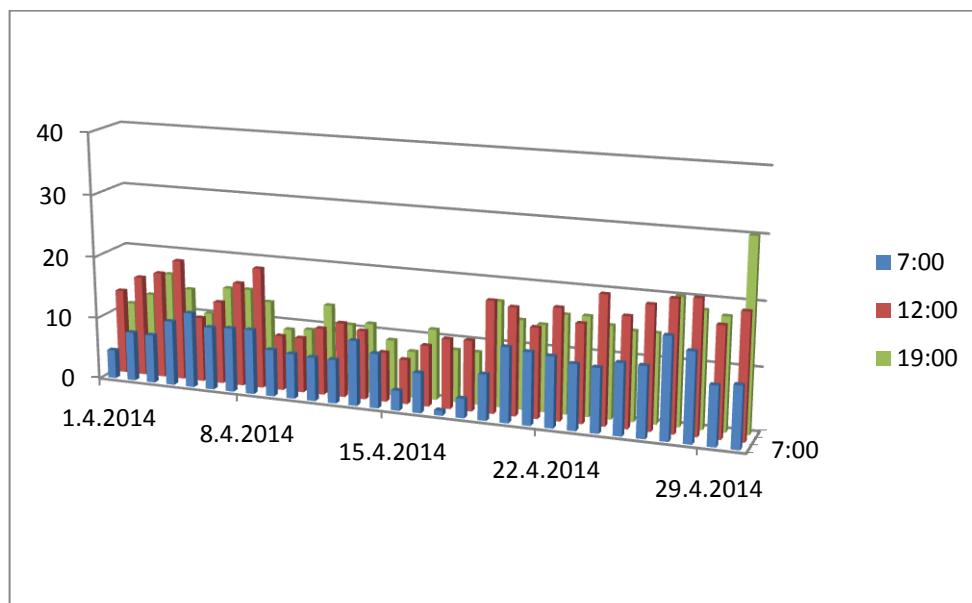
V Nové Pace jsem v březnu v grafu 9 stejně jako u Hradce zaznamenala nejvíc vysokých teplot. Nejtepleji bylo 21. a to 16,2°C a nejchladněji bylo 9. a to -3,7°C.

Graf 9: Sledování teplot březen 2014 Nová Paka

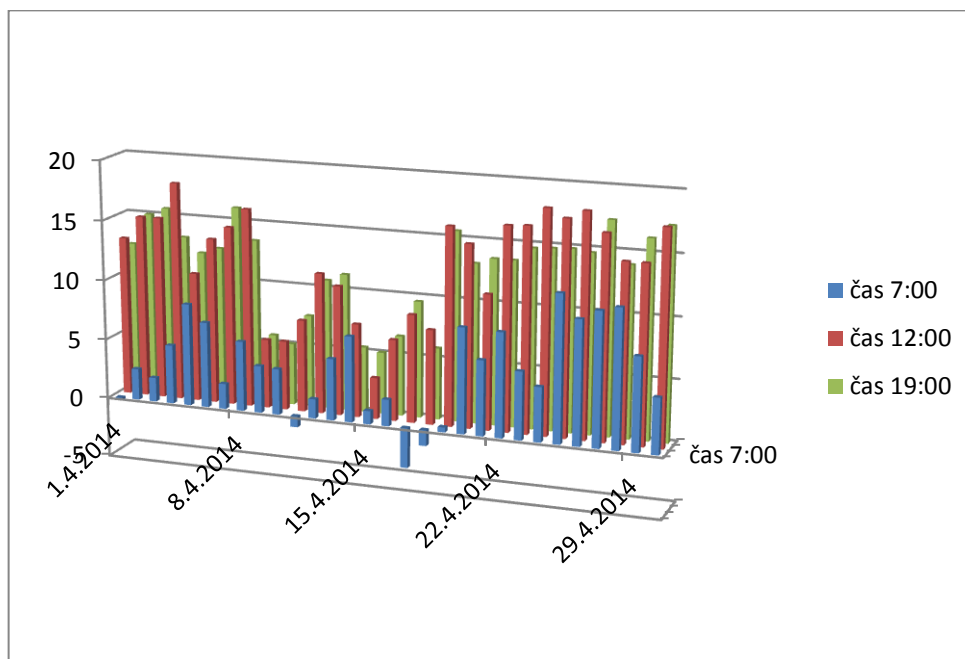
Jak je vidět z grafu 10 posledního dubna byla v Hradci Králové nejvyšší teplota 30,1°C a tady taky nešla rtuť teploměru pod nulu a bylo nejchladněji 17. a to 0,8°C.

Graf 10: Sledování teplot duben 2014 Hradec Králové

V Nové Pace jsem v dubnu zaznamenala nejteplejší den 4. a to 18,3°C a nejchladněji bylo 17. a to -3,3°C, jak můžeme vidět v grafu 11.

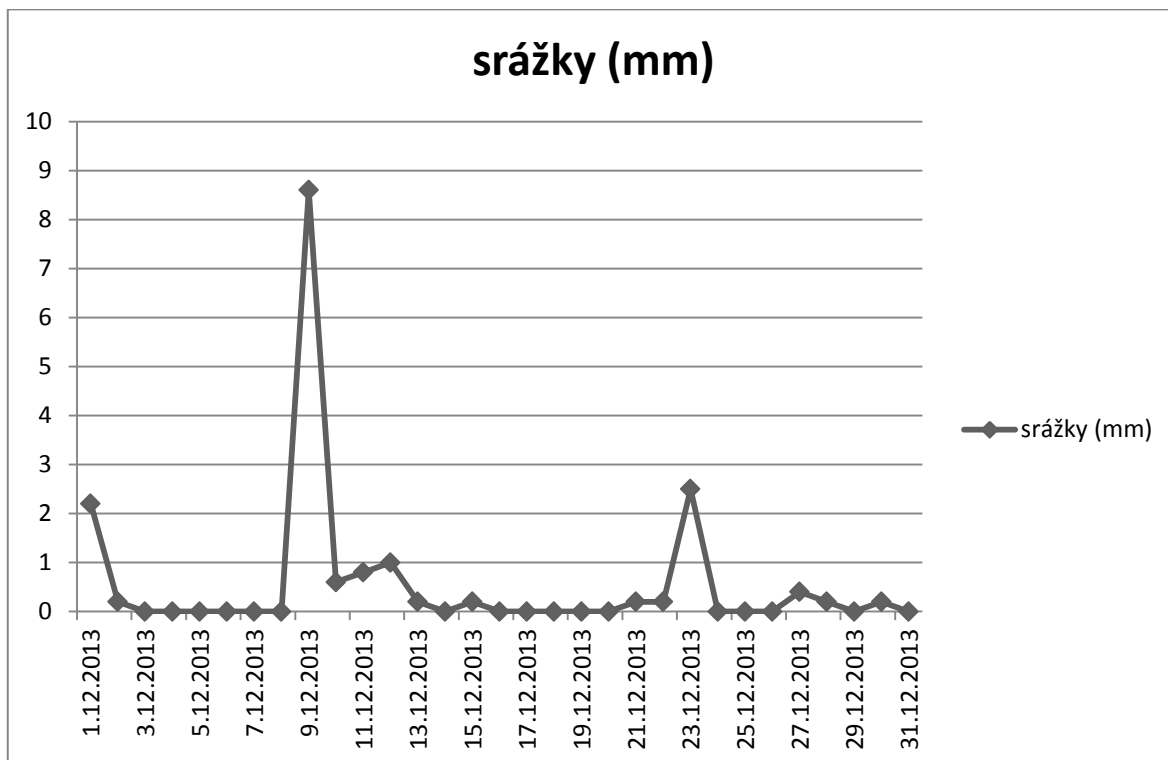
Graf 11: Sledování teplot duben 2014 Nová Paka

Dalším úkolem ročníkové práce bylo měření srážek. Úkolem bylo sledování obsahu vody ve srážkoměru každý den v 18h.. Měření jsem zahájila v prosinci 2013 a ukončila v dubnu 2014.

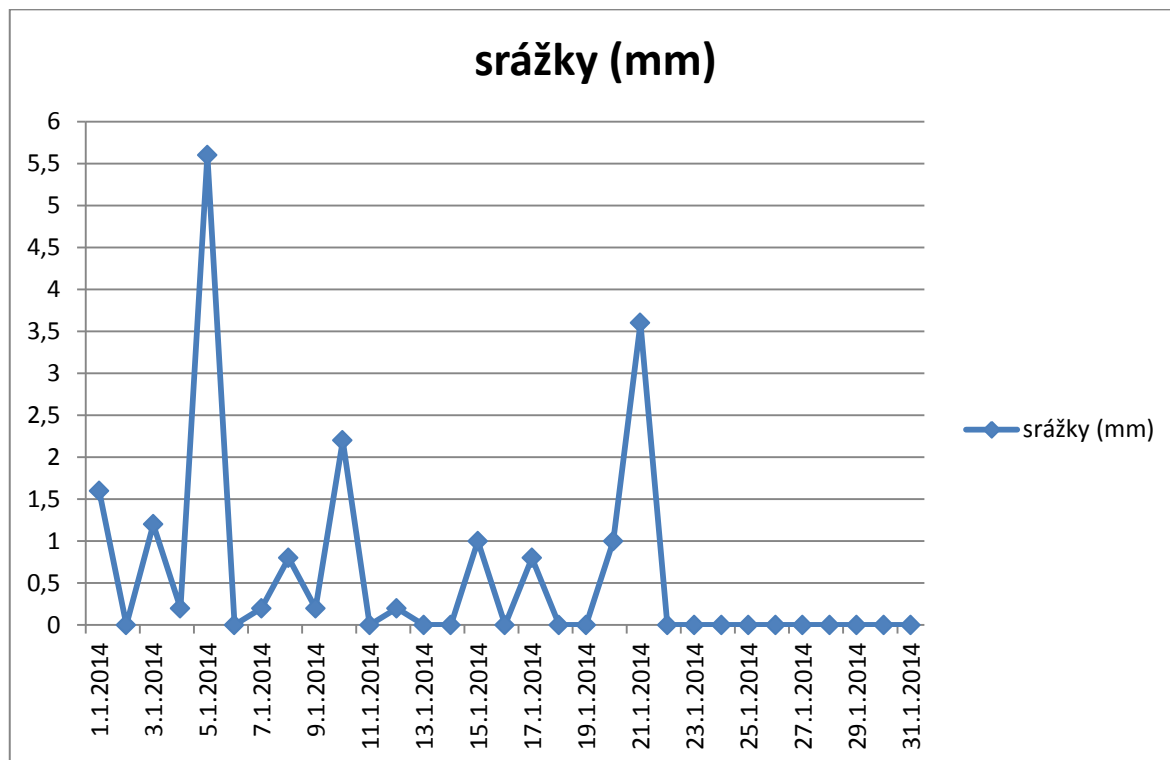
Jak je vidět v grafu 12, v prosinci bylo častý číslo nula, ale 9. spadlo 8,6 mm vody a celkem spadlo na Paku 0,56 mm vody.

Graf 12: Srážky prosinec 2013

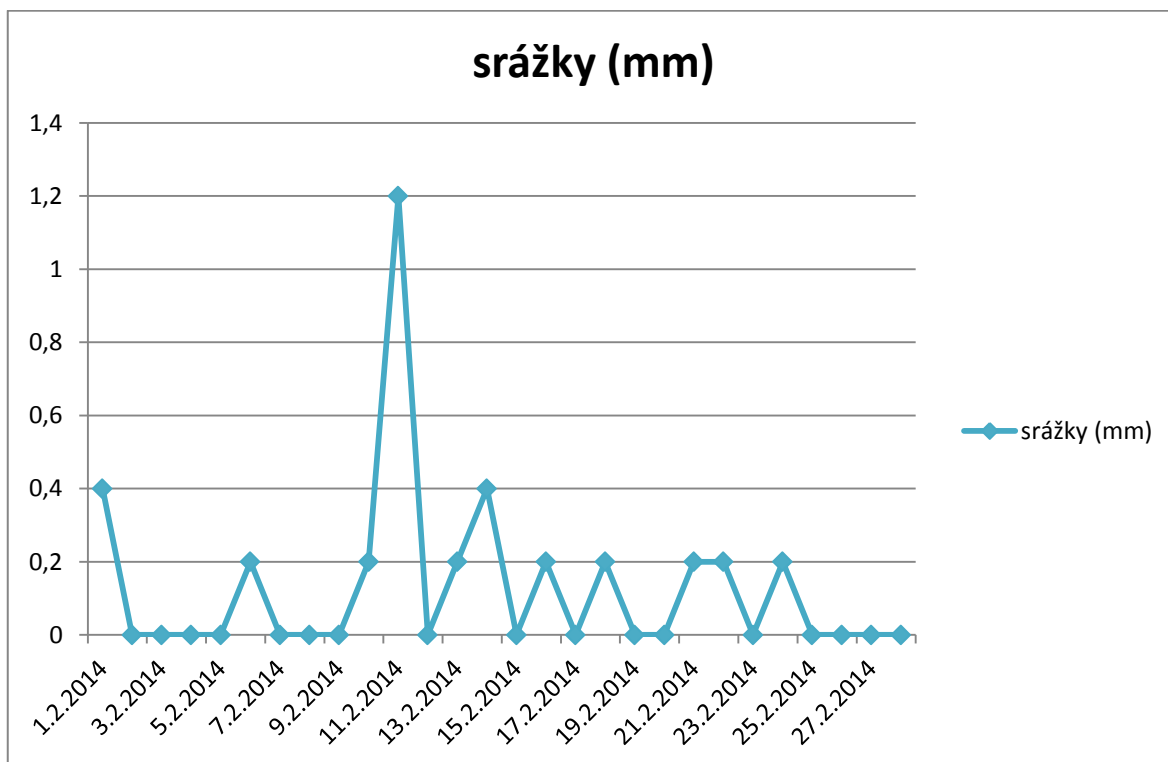
Graf 13 znázorňuje, že v lednu nejvíce srážek spadlo 5. což bylo 5,6 mm docela se čísla měnila ja můžete vidět v grafu a celkem spadlo 0,26 mm vody.

Graf 13: Srážky leden 2014

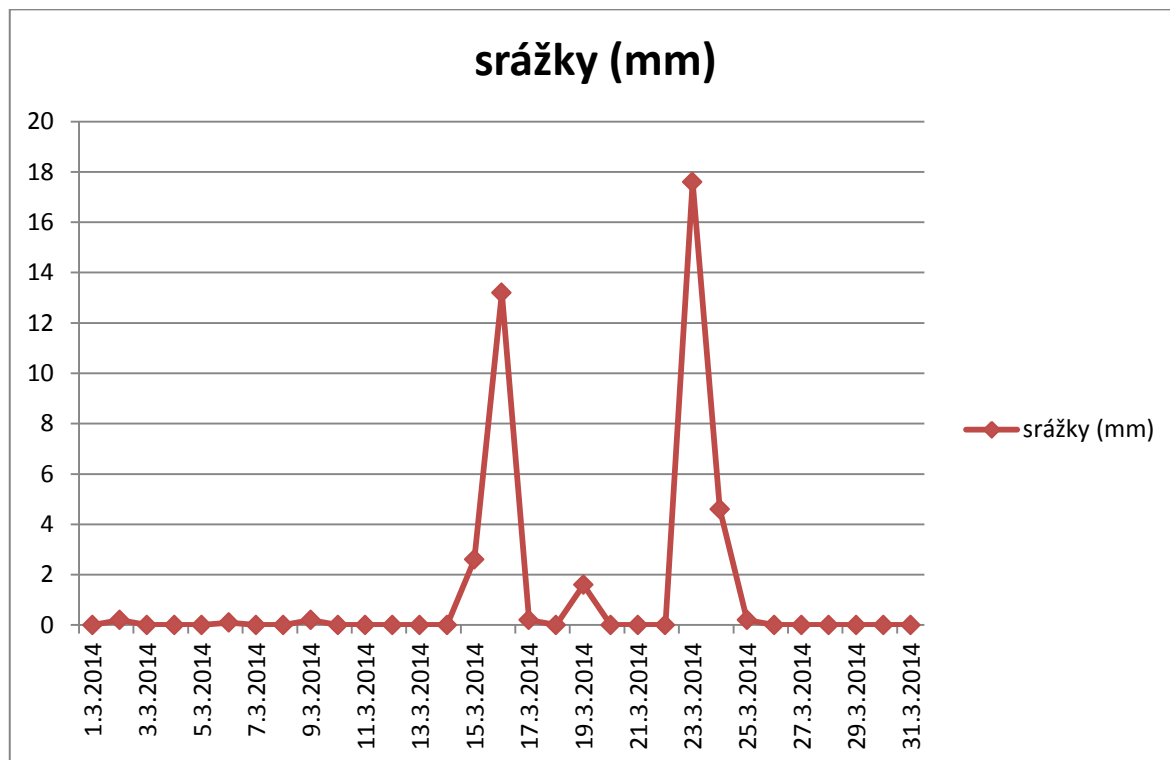
V grafu 14 máme zachyceno jak v únoru spadlo nejvíce srážek 12. a to 1,2 mm a častým údajem byla 0 a celkem spadlo vody 0,13 mm.

Graf 14: Srážky únor 2014

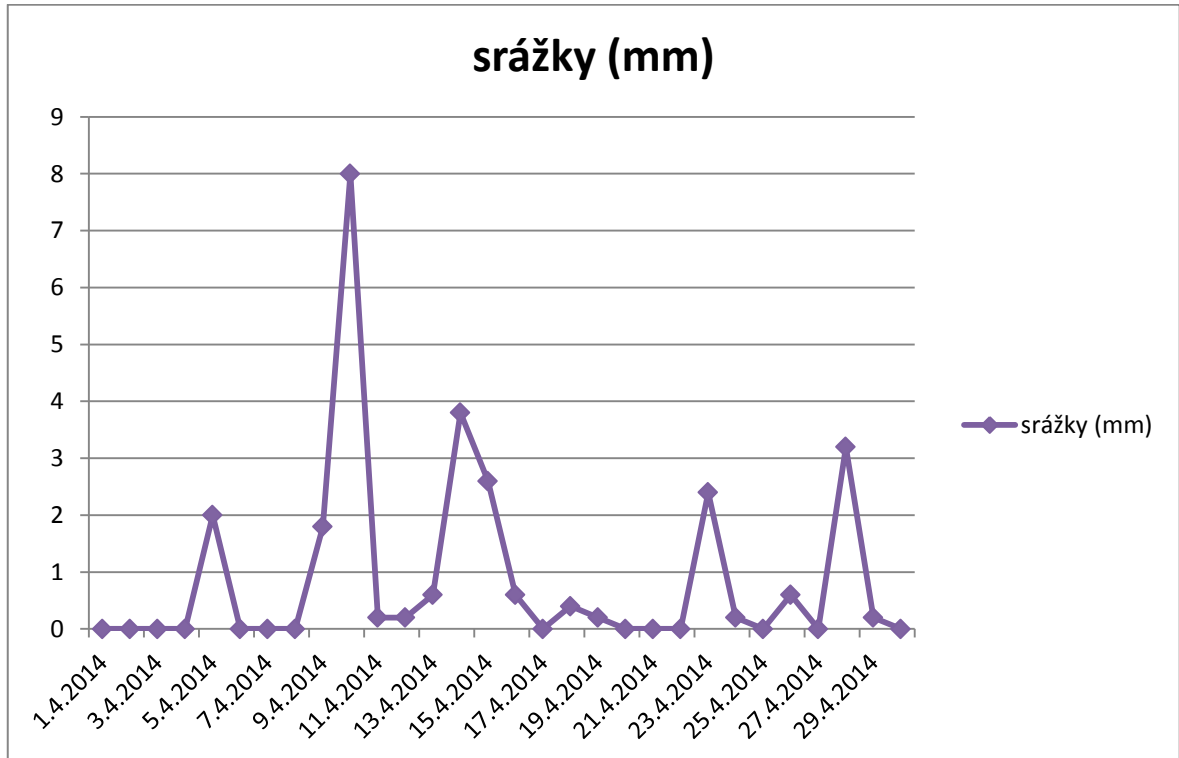
V březnu spadlo 13,2 mm což bylo 16. a hodně častým údajem byla opět 0. Celkem spadlo 1,31mm. Vše je znázorněno v grafu 15.

Graf 15: Srážky březen 2014

A jak je vidět na grafu 16, v dubnu spadlo nejvíce vody 13. a to 3,8 mm. Celkem spadlo na Paku 0,9mm.

Graf 16: Srážky duben 2014

5. Závěr

Hlavním úkolem mé práce bylo sledovat teplotní rozdíly a srážky především na území Nové Paky. Zadání jsem obohatila o sledování teplotních změn v Hradci Králové a porovnání těchto míst.

Výsledkem mého snažení jsou teplotní a srážkové grafy, které jsem uvedla výše. Z grafů je patrné, že teplota ve sledovaném období, tj. 5.11.2013 - 30.4.2014, se na území Nové Paky pohybovala v rozmezí od $-15,6^{\circ}\text{C}$ do $18,1^{\circ}\text{C}$ a na území Hradce Králové od $-2,4^{\circ}\text{C}$ do $20,4^{\circ}\text{C}$. Z toho vyplývá, že teplota v Nové Pace byla mnohem nižší než v Hradci Králové. Vzhledem k tomu, že v uvedeném období přetrvávaly kolísavé teploty než je obvyklé, můžeme usuzovat, že počasí

na našem území prochází většími klimatickými změnami. Všimněte si prosím, v grafu 1 zajímavého jevu – v tento měsíc v Hradci Králové dosahovala teplota nejvyšších hodnot 10,9 °C a nejnižších -2,4 °C , což je v porovnání s Novou Pakou (Graf 2) jak už bylo řečeno vyšší. Nová Paka pak měla ve stejný měsíc hodnoty : 8,2 °C a -8 °C.

Co se týče srážek na území Nové Paky (které jsem měřila od 1.12.2013), zde jak je z grafů patrné, největší srážky byly v březnu tohoto roku a to 17,6 mm.

Závěrem bych chtěla dodat, že sledování teplot a srážek bylo časově náročné a bylo potřeba neustále hlídat správný čas zaznamenávání údajů a věnovat velkou pozornost správným číslům a informacím, které jsem získala. Důležitým pomocníkem pro mě byly tyto pomůcky: srážkoměr a teploměr. Ty jsem si obstarala zapůjčením anebo z vlastních zdrojů. Touto cestou bych chtěla poděkovat ZŠ Husitská, která mi zapůjčila srážkoměr a mé babičce Blance Degenové, která mi pomáhala měřit teplotu v Hradci Králové a také babičce Věře Knapové za to, že mi měřila teploty ve 12 hodin, v době, kdy jsem byla ve škole.

Seznam zdrojů

1. Počasí 2003, Fortuna Print, str. 28-34
2. Tajemství podnebí 1997, str. 58
3. Přehled Středoškolské Fyziky E. Svoboda a kolektiv (2006), str. 136 - 137